

Lausunto Haukilan tuulivoimapuistoa koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma), Keski-Suomen ELY-keskus

Kaupunginhallitus 06.10.2025 § 244
494/11.00.03/2025

Lausuntopyyntö Haukilan tuulivoimapuistoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma)

Viite: KESELY/1172/2025

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on varannut Viitasaaren kaupungille tilaisuuden antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma), joka koskee Haukilan tuulivoimahanketta Viitasaaren ja Äänekosken alueilla. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankekuvaus ja arvioitavat vaihtoehdot

Tuulivoimapuistohankkeesta vastaa Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuvan Energian hankeyhtiö UBRE Wind Echo Ky (jäljempänä hankkeesta vastaava). Hankealue sijaitsee Viitasaaren ja Äänekosken alueilla. Hankealue on kooltaan 1676 hehtaaria. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta varsinaista toteuttamisvaihtoehtoa sekä nollavaihtoehtoa.

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Rakennetaan enintään 12 tuulivoimalaa, joista 11 on Viitasaaren ja yksi Äänekosken puolella. Hankkeen kokonaisteho on noin 72-120 MW.
- VE2: Rakennetaan enintään 10 tuulivoimalaa, joista 9 sijoittuu Viitasaaren ja yksi Äänekosken puolelle. Hankkeen kokonaisteho on noin 60-100 MW.

Molemmissa vaihtoehdoissa suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 m. Voimaloiden yksikköteho on noin 6-10 MW.

Hankkeessa tarkastellaan lisäksi kolmea sähkönsiirron vaihtoehtoa:

- SVE1: Hankealueelle rakennetaan oma sähköasema, johon sähkö johdetaan tuulivoimaloilta maakaapelein. Sähköasemalta liitytään suoraan olemassa olevaan Elenian 110 kV voimajohtoon.
- SVE2: Rakennetaan uusi, enintään 16 km pitkä 110 kV ilmajohto olemassa olevan Elenian 110 kV voimajohdon rinnalle.
- SVE3: Rakennetaan noin 8 km pitkä maakaapeli viereisen Kannonkosken Vuorijärvien hankkeen läpi ko. hankkeen sähköasemalle.

Asiakirjojen nähtävillä olo ja mielipiteen esittäminen

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä verkossa osoitteessa www.ymparisto.fi/haukilan-tuulivoimahanke-YVA . Tämän lisäksi Arviointiohjelma on nähtävillä paperimuodossa 28.8.2025-29.9.2025 Viitasaaren kirjastossa osoitteessa Koulukuja 6, 44500 VIITASAARI.

Arviointiohjelmaa koskevat mielipiteet ja lausunnot tulee toimittaa kirjallisena 29.9.2025 mennessä ELY-keskusten sähköisen asiointipalvelun kautta: Asiointi ja yhteystiedot – ely – ELY-keskus (kohta Muu yhteydenotto) <https://www.ely-keskus.fi/yhteystiedot> tai osoitteeseen kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi. Postitse lausunnot ja mielipiteet voi toimittaa osoitteeseen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 250, 40104 JYVÄSKYLÄ. (Viitteenä KESELY/1172/2025)

Yleisötilaisuus

Hanketta ja YVA-menettelyä koskeva esittely- ja yleisötilaisuus järjestettiin keskiviikkona 10.9.2025 klo 17.00-19.00 Viitasaaren kaupungin valtuustosalissa (keskitie 10, 44500 VIITASAARI). Tilaisuudessa esiteltiin myös hankkeen kaavoitusta.

Lisätietoja hankkeesta ja YVA-menettelystä

Hankkeesta vastaava Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energia, Niina Kotomäki, 040 922 6943 niina.kotomaki@unitedbankers.fi

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö, Keski-Suomen ELY-keskus, Milja Mehtonen, 0295 02 4363, milja.mehtonen@ely-keskus.fi

Viitasaaren kaupungin lausunto

Viitasaaren kaupunginhallitus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Tavoitteen saavuttamiseksi astui 1.7.2022 voimaan ilmastolaki (423/2022), joka sisältää uudet päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040 sekä päivitetyn tavoitteen vuodelle 2050. Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa linjataan toimia ja tavoitteita, jolla Suomi saavuttaa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030 mennessä ja etenee johdonmukaisesti kohti kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämistä 80-95 prosentilla vuoteen 2050 mennessä. Tuulivoimahankkeiden toteuttaminen edistää näiden tavoitteiden saavuttamista sekä lisää merkittävästi Suomen energiaomavaraisuutta. Viitasaaren kaupunkistrategiassa on päätetty, että kaupunki lisää uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia. Viitasaari on lisäksi osa Hinku-kuntien verkostoa ja on siten sitoutunut Hinku-kuntien päästövähennystavoitteisiin.

Haukilan tuulivoimahankkeen tavoitteena on lisätä osaltaan tuulivoimatuotantoa ja siten tukea kansallisia sekä alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita. Toteutuessaan tuulipuisto vaikuttaa positiivisesti alueen työllisyyteen ja elinkeinotoimintaan. Tuulipuiston merkittävimmät työllisyysvaikutukset syntyvät rakennusvaiheessa, jolloin se työllistää paikallisia suoraan esimerkiksi puunkorjuu-, maanrakennus- ja perustamistöissä sekä välillisesti työmaalla työskentelevien tarvitsemissa majoitus-, ravitsemus- ja kuljetuspalveluissa ja vähittäiskaupassa. Toiminnan aikana tuulipuisto työllistää suoraan huolto- ja kunnossapitotehtävissä ja teiden aurauksissa sekä välillisesti näiden

työntekijöiden tarvitsemissa palveluissa. Työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan edistämisen myötä tuulipuisto lisää kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja.

Voimassa ja vireillä olevat kaavat ja niiden vaikutukset

Haukilan hankealue rajautuu lännessä Kannonkosken Vuorijärvien tuulivoima-alueeseen, jonka Kannonkosken kunnanvaltuusto on hyväksynyt AKL 37 §:n mukaisesti (26.5.2025 §10). Kaava ei ole vielä lainvoimainen. Alueelle suunnitellaan 34 uuden tuulivoimalan rakentamista, jonka vuoksi yhteisvaikutusten laajuudet voivat Haukilan hankkeen kanssa olla merkityksellisiä. Viitasaaren kaupunki edellyttää, että yhteisvaikutuksia Vuorijärvien hankkeen kanssa tarkastellaan ja tutkitaan perusteellisesti ja kattavasti.

YVA-ohjelmassa on huomioitu oikein Viitasaaren kaupungissa vireillä sekä voimassa olevat yleis- ja rantayleiskaavat, joita ovat Viitasaarella hankealueen vaikutusalueella Keski-Keiteleen rantayleiskaava, Keski-Keiteleen rantayleiskaavan ja Ylä-Keiteleen rantayleiskaavan ja Ylä-Keiteleen rantayleiskaavan muutos sekä Muurue-Vuosjärven rantayleiskaava ja niihin rajoittuvien kylien osayleiskaava. Alueella on lisäksi voimassa nelostien länsipuolen rantakaava. Kaava sijoittuu Haukilan alueella Kilpisen alueelle, joka on kaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueena, jolla rakentaminen on kielletty (M).

Alueella on vireillä Keiteleen länsipuolen rantayleiskaava, jonka valmisteluvaiheen aineisto on ollut nähtävillä kuulemista varten 23.11.-22.12.2017. Kaava ei ole edennyt tämän vaiheen jälkeen. Haukilan YVA-ohjelmassa on kuitenkin huomioitu kyseisessä kaavaluonnoksessa olevat kaavamerkinnät, joita on osoitettu muun muassa Haukilammen ja Kilpisen alueille. Molemmille alueille on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M), maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä vesialuetta (W). Lisäksi molemmat lammet sijaitsevat osin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaalla alueella (linnusto, luo-2). Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan luonnoksessa ei ole esitetty rakennuspaikkoja Haukilan hankealueelle.

Viitasaaren kaupunki pitää merkityksellisenä kaupungin omien kaavaprosessien edistämisen kannalta, että nämä edellä mainitut alueet ja merkinnät Keiteleen länsipuolen rantayleiskaavan luonnoksessa huomioidaan Haukilan hanketta edistäessä, jotta kyseistä rantayleiskaavaa voidaan edistää luonnossuunnitelman ja aiempien merkintöjen mukaan myöhemmässä vaiheessa.

Asutusten sijoittuminen ja asukkaiden huomioiminen

YVA-ohjelman mukaan hankealueella ei sijaitse asuin- eikä lomarakennuksia. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1,5 km:n etäisyydellä ja lähin lomarakennus noin 1,9 km:n etäisyydellä lähimmästä voimaloista. Tarkastellut etäisyydet noudattavat Viitasaaren kaupunginhallituksen suositusta suojaetäisyyksiin, jotka on oltava alustavissa tarkasteluissa vähintään 1,5 km vakituiseen asutukseen ja vähintään 1 km etäisyys loma-asutukseen. Sähkönsiirron osalta SVE2:ssa lähin asuinrakennus on noin 360 metrin päässä sähkönsiirron keskilinjasta ja lähin lomarakennus noin 150 metrin päässä. Sähkönsiirtoreitti SVE3 (maakaapeli) sijaitsee etäämmällä asuin- ja lomarakennuksista, mikä nähdään Viitasaaren kaupungin puolesta erittäin hyvänä vaihtoehtona minimoidakseen myös muun muassa maisema- ym. haitat asutuksiin.

Asukaskyselyn tasa-arvoiseen saavutettavuuteen kehoitetaan kiinnittämään huomiota, jotta tuloksista saadaan mahdollisimman kattavat ja kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää monipuolisesti ja parhaalla tavalla tuulivoima-alueen suunnittelussa. Paikallistuntemuksiin perustuva tieto esimerkiksi maiseman tai elämistön kannalta on varsin merkityksellistä hankkeen parissa työskentelevien luontotutkijoiden tekemien havaintojen lisäksi. On erittäin tärkeää, että vaikutusalueen ihmisillä on aito mahdollisuus esittää mielipiteensä ja huomionsa hankkeeseen liittyvissä asioissa. Viestinnän merkitystä ja vuoropuhelua hankkeen parissa toimijoiden sekä asukkaiden ja osallisten välillä ei voi korostaa liikaa.

Vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Tuulivoimahankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen käsitellään laajasti ja monipuolisesti jo ohjelmavaiheessa. YVA-ohjelman mukaan hankkeen merkittävimmät ihmisiin kohdistuvat vaikutukset voivat liittyä alustavasti meluun, välkkeeseen tai asuinviihtyvyyteen.

Tuulivoimahankkeen toiminnasta aiheutuvia meluvaikutuksia hankealueen ympäristössä arvioidaan melumallinnuksen avulla, joka tehdään ympäristöministeriön ohjeen 2/2014 Tuulivoimaloiden melun mallintaminen mukaisesti. Melumallinnuksen tuloksia tullaan käyttämään YVA-selostuksessa meluvaikutusten asiantuntija-arviossa ja mallinnus esitetään erillisenä raporttina YVA-selostuksen liitteenä. Melumallinnuksen tuloksia verrataan viranomaisten antamiin ohje- ja raja-arvoihin, joiden ylittyminen voi aiheuttaa terveyshaittoja. Infraäänien vaikutuksia terveyteen ei arvioida, sillä siitä ei ole tieteellistä näyttöä.

Myös välkevaikutukset mallinnetaan Ympäristöministeriön 5/2016 oppaan Tuulivoimarakentamisen suunnittelu mukaisesti, jossa lähtötietoina käytetään hankealueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden suunnittelutietoja (sijainti, napakorkeus ja roottorin halkaisija). Mallinnuksessa käytettävä maastomalli luodaan Maanmittauslaitoksen aineistosta, jolloin se on mahdollisimman todenperäinen. Välkevaikutuksilla ei ole tunnettuja terveysvaikutuksia, mutta sen vaikutusalueella asuvat voivat kokea sen häiritseväksi. Välkkeen aiheuttamat häiritsevät vaikutukset tullaan arvioimaan YVA-selostuksessa osana elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvina vaikutusten arviointeina.

Haukilan tuulivoimahankkeen sosiaalisten vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa selvitetään ne väestöryhmät ja alueet, joihin vaikutukset erityisesti kohdistuvat. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan erityisesti hankealueen lähialueella noin 2-3 kilometrin etäisyydellä voimaloista, jonka sisälle suorat vaikutukset, kuten melu- ja välkevaikutukset, rajoittuvat. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan laajempi tarkastelualue maisemavaikutusten osalta keskittyen lähimpiin asuin- ja virkistysympäristöihin perustuen näkymäalueanalyysiin ja huomioiden erityisesti asutus- ja loma-asutuskeskittymät. Viitasaaren kaupunki näkee myös yksittäisten asuin- ja lomapaikkojen merkityksen ihmisten elinoloihin merkityksellisenä ja siksi vaikutuksia täytyy arvioida myös yksilön näkökulmasta, ei pelkästään asuin- ja lomakeskittymistä katsottuna.

Hankkeen myötä vaikutuksia kohdistuu myös alueen virkistys- ja metsästyskäyttöön, joita tulisi arvioida perusteellisemmin osana YVA-selostusta.

Yhteisvaikutukset ja loppupäätelmä

Haukilan ja lähialueiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia niin melun- väkkeen kuin asuinviihtyvyyden sekä luonnon ja eläimistön kannalta on tarkasteltava kokonaisuutena, ei pelkästään yhdestä hankkeesta katsottuna. Tuulivoimaloiden vaikutukset tulevat olemaan yhteisvaikutuksineen laajoja, mikäli lähellä olevat Kannonkosken Vuorijärvien ja Viitasaaren Pyöreisen tuulivoimahankkeet toteutuvat suunnitelmien mukaan. Pyöreisen tuulivoimahankkeesta on jätetty kaavoitusaloite Viitasaaren kaupunginhallitukselle (khal:n päätös 18.8.2025 §197).

Viitasaaren kaupunki toteaa, että nähtävillä oleva ympäristövaikutusten arviointiohjelma vaikuttaa kattavalta antaakseen YVA-menettelylle hyvät edellytykset tukea kunnan tuulivoimakaavoituksessa tehtäviä päätöksiä. Ohjelman perusteella muodostuu selkeä käsitys sekä hankkeesta että tutkittavista vaikutuksista ja siitä, miten YVA-prosessi etenee, mikä on sen tarkoitus ja kuinka sen sisältöön voidaan vaikuttaa.

Oheismateriaali:

- Lausuntopyynnön liite/ YVA – kuulutus Haukila
- Lausuntopyynnön liite/ Haukilan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi, rakennusarkkitehti Riina Pietarila, puh. 040 571 1865, riina.pietarila@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus hyväksyy Haukilan tuulivoimapuistoa koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) laaditun lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen esitteli asiaa kokouksessa.

Merkitään pöytäkirjaan, että Viitasaaren kaupunki on saanut lisäaikaa lausunnon palauttamiseen 8.10.2025 saakka.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Keski-Suomen ELY-keskus, Milja Mehtonen, milja.mehtonen@ely-keskus.fi, rakennusarkkitehti ja elinympäristön ja asumisen palvelualuejohtaja